



Cussegli da vischraunca 2017/2020

Protocol no. 2

Seduta dils 17 da fevrer 2017

Protocol

**dalla seduta dil cussegli da vischraunca,
venderdis, ils 17 da fevrer 2017: alias 20.15 – 22.15
Liug: Casa Communala**

Presidi: Christoph Berger

Actuar: Paul Duff

Presents:

a) Cussegli	Armin Berther Stefan Columberg Adrian Deflorin Edgar Durschei Mario Flepp Rita Huonder-Tenner Wendelin Jacomet	Admir Jasarevic Christian Loretz Giusep Lozza Armin Manetsch Helga Probst-Linder Livio Zanetti
-------------	--	---

b) Suprastanza	Robert Cajacob Iris Lombris	Victor Flepp
----------------	--------------------------------	--------------

c) Perstgisas: Cussegli	Anna Maria Genelin
----------------------------	--------------------

Suprastanza	Iso Mazzetta	Clemens Berther
-------------	--------------	-----------------

d) Hospes 10, denter ils hospes ein treis dils iniziants dall'iniziativa «contractivas da fusiuella Cadi».

Plaid d'avertura entras il president

Maridar, buca maridar, maridar mo parzialmein, maridar denton tuttina far vinavon sco tochen da cheu, ni mo esser maridaus cura ch'ins sa profitar dad ei?

Ord miu punct da vesta ston ins esser aviarts per ina relaziun per insumma saver prender si contact cun ina partenaria ni in parternari. Lu san ins entscheiver dad interpretender ina ni l'autra occurrenza ensemens forsa pli tard era maridar?

L'idea da tschintschar sur da differentas ideas da collaborar ni fusiunar fagess gie ord miu punct da vesta mal a negin. Igl ei donn che gia duas vischnauncas vischinontas vesan quei para buca sco schanza?

Co ha in attractiv subcenter sco Mustér da reagir? Forsa ha il plaid "fusiunar" fatg tema? Ei dat bia attractivs spus entuorn Mustér! **Nus essan promts da collaborar!** Mirar tgi che ha interess da semetter sin via cun nus. Ensemens ein ins pli fermis!

Ord miu punct da vesta ha mo Mustér la grondezia per esser in subcenter. Sche las vischnauncas vischinontas acceptan quei e gidan da rinforzar quei subcenter, ei la Cadi pinada pil futur.

Ord la vesta dil subcenter Mustér ei quei capeivel. Il temps nua che mintga vischnaunca sa mantener mintga purschida ei probabel vargaus. Senza in ferm subcenter Mustér piardan ord miu punct da vesta tuts. E nus vein probabel tuts dad ir giu Glion ni pli lunsch?

Igl ei nuot pli sco pli baul, dapertut han liug midadas e tut quellas van adina pli spert. Sche gnanc il spital da Glion ei segirs, stuess mintgin sefar en ch'in collaborar vegn adina pli impurtonts. Per maridar eis ei forsa aunc memia baul, ina amuronza cun in ni l'auter partenari fuss denton buca il pli tup ch'ins savess far.

Sch'ins less denton mo luvrar ensemens cun nus cun metter cundiziuns e sche nus vein era da finanziar causas ellias vischnauncas vischinontas ch'ellas vegnan buca pli da finanziar sezzas, lu vegn ei per nus aunc pli car che ussa. Quella via para buca dad esser igl iev da Columbus.

La nova „Après-Ski-Bar“ dalla MGB stuess ord miu punct da vesta star sco simbol per la collaboraziun regiunala. Igl ei buca impurtont nua ch'il skiunz va cun skis ni nua ch'el stat surnotg, impurtont astga mo esser ch'el fa quei en **nossa regiun** e sche pusseivel buca mo inaga.

Quei patertgar surregiunal ei denton aunc buca daus a mintgin. Nus perdin ella regiun aunc memia bia energia cun haver squidonza enviers ils success da singuls enstagl d'empruar da contonscher il medem success.

Strusch da crer, ch'in investur dall'Egipta, **Samih Sawiris**, metta cun l'invenziun e la finanziazion digl emprem "Après-Ski-Zug" dalla Svizra quei semplamein entuorn e **colligia ils territoris da skis Ursera, Sedrun e Disentis/Mustér** simbolicamein!

Informaziuns:

Mortoris:

Margretha Catrina Maissen-Deflorin, 7 da fevrier 1931 - 18 da december 2016
Felici Duff-Capaul, 30 da november 1937 – 5 da fevrier 2017
Leo Lutz, 21 d'octobre 1940 – 14 da fevrier 2017
Martin Maissen-Manetsch, 16 d'avrel 1930 – 15 da fevrier 2017

Naschientschas:

Loris Vincenz, naschius ils 19 da december 2016, fegl da Manuela ed Angelo Vincenz
Eddie Olav, naschius ils 24 da december 2016, fegl da Maria Flodén e Sergio Berger
Elia Cathomen, naschius ils 25 da december 2016, fegl da Judith e Simon Cathomen

Tractandas:

1. Protocols 35- e 36-2013/2016 sco era 1-2017/2020
2. Iniziativa "Contractivas da fusiun ella Cadi" (messadi nr. 1-2017/2020)
3. Postulat davart scaffir novas plazzas el subcenter Disentis/Mustér (P2-2013/2016)
4. Postulat davart instradar ina discussiun sur dallas structuras politicas per esser semtaus sin las proximas elecziuns da 2020 (P3-2013/2016)
5. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegli da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff



Cussegli da vischraunca 2017/2020

Protocol no. 2

Seduta dils 17 da fevrer 2017

1. Protocols 35- e 36-2013/2016 sco era 1-2017/2020

Protocols nr. 35-e 36-2013/2016 sco era 1-2017/2020

Ils protocols ein vegni tarmess tier per posiziun. Enteifer ils tschun dis fixai ei vegniu inoltrau neginas objecziuns.

Ils protocols 35- e 36-2013/2016 sco era 1-2017/2020 vegnan **approbai senza midadas.**

Cussegli da vischraunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff



Cussegli da vischraunca 2017/2020

Protocol no. 2

Seduta dils 17 da fevrer 2017

2. Iniziativa "Contractivas da fusiun ella Cadi" (messadi nr. 1-2017/2020)

Presentaziun:

Suprastonza:

President Robert Cajacob presenta la posiziun dalla suprastonza. L'iniziativa ei veginida signada da 387 votants da Mustér. Gia quei ei motivaziun d'acceptar il giavisch dils iniziants. Schebein ei sortescha ina collaboraziu ni ina fusiun sedattan las contractivas.

Diversas fusiuns da vischrauncas ein gia fatgas en Surselva ed era ella Cadi. Las pretensiuns legalas e dalla populaziun enviers las vischrauncas creschan. Era vischrauncas grondas vegnan cheu ad in cunfin. Savens san posts politics buca vegnir occupai muort munconza d'interess dalla populaziun. Mustér ei e duei restar center dalla Cadi, era ord quei motiv savein nus buca disfar la lavur dils iniziants. Perquei propona la suprastonza da sustener l'iniziativa.

Discussiun:

Cussegli:

Contractivas da fusiun han liug cura che silmeins duas vischrauncas fan part. Ein las contractivas en moviment ei mintga vischraunca autonoma. Vischrauncas pertuccadas tralaian ella fasa da fusiun scadinas discussiuns per novas caussas intercommunalas. Ina fusiun ei d'avantatg per sligiar problems politics, rinforzar la regiun sil palancau economic ed industrial e sa scaffir plazzas da lavur. Disavantatgs: la fusiun disfa plazzas da lavur, fa empermischuns che san buca vegnir tenidas, pretenda promtadad da dar e prender. La proposta dalla suprastonza ei da sustener.

Igl artechel en La Quotidiana descriva igl andament da fusiuns el cantun Glaruna. Era tier nus ei il temps madirs. Igl ei buc da spitgar tochen ch'il dictat camonda.

Mustér fa la differenza e sto esser aviarts pil futur. Nus stuein lantschar la discussiun. Ins astga buca spitgar tochen l'aua vegn da bucca en.

A Tujetsch e Sumvitg sa ussa il pievel vegnir confruntaus cun la decisiun per contractivas. Ei va gie per anflar sligiaziuns per igl avegnir. Setener ensemble, quei ei la devisa che vala. La schanza per igl avegnir exista per tuts e duei vegnir tschaffada.

Decisiun:

*Il cussegli accepta l'iniziativa da menar contractivas da fusiun ella Cadi **senza cuntervuschs ed abstensiuns.***

Cussegli da vischraunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff



Cussegli da vischraunca 2017/2020

Protocol no. 2

Seduta dils 17 da fevrer 2017

3. Postulat davart scaffir novas plazzas el subcenter Disentis/Mustér (P2-2013/2016)

Cusseglier Rita Huonder ha inoltrau e 12 cussegliers han suttascret il postulat.

Suprastonza:

President communal Robert Cajacob sa explicar che la suprastonza stetti permanentamein en contact cun la Regiun Surselva e cul cantun e che la tematica da plazzas seigi adina puspei sin meisa. Aschia ei vegniu contrahau cun la Vifier retica (VR). Plinavon ein projects turistics en mira, ils quals empermettan biaras plazzas novas. Las Pendicularas promovan era il turissem da stad. Cul menader dil departament d'economia dil cantun, Eugen Arpagaus, ei la suprastonza vid contractivas. Tiel cantun stat ei ella beinvuglientscha ed ella cumpetenza dalla regenza da posiziunar e scaffir plazzas decentralas. Ils collaboraturs dil cantun prendan per gronda part dimora ella periferia.

Igl ei cunzun obligaziun dall'economia, pia dils surprendiders, da crear plazzas ella regiun. Responsabels ein era ils giuvenils sezs per s'annunziar sin plazzas screttas ora. La suprastonza propona da renviar il postulat.

Discussiun:

Cussegli:

Cusseglier Rita Huonder motivescha siu postulat. Plazzas da lavur svaneschan ella bassa. Anavos restan ils cuosts, la sperdita da cumpetenzas e la nunattractivitat era entras ils aults peis da taglia. Il progress sil sectur d'electronica possibilitescha plazzas decentralas. Las lingias digitalas per l'infrastructura ein avon maun en nossa regiun. Novas plazzas ein pusseivlas en secturs da sanadad e tgira sco era el marketing. Igl exempli dalla clinica a Susch ell'Engiadina ei motivaziun era per nus. Ils presidents communals dalla regiun duein discuorer cun ina vusch a Glion ed a Cuera.

Ins sa vegnir pli pro activs tier occupar plazzas. Per exempli sa in contact tier la VR possibilitar in'informaziun sur da sias plazzas ch'ein screttas ora.

A Mustér ein novas plazzas sin rucca els secturs scolaziun, turissem e baghetg. La revoluziun digitala dat access per plazzas dall'informatica, planisaziun e home office. Ei duess dar ina presentaziun da promover las lavurs per exempli el sectur sanadad. Quei duess ins far ella regiun per dar dapli impurtonza.

Il postulat ei zuar nunligions. Il sustegn dil cussegli ei incarica che duei denton dar alla suprastonza pli gronda peisa per contractivas cun la Regiun Surselva ni cul cantun.

In contact nizeivels per informaziuns dalla problematica ei cusseglier naziunal Martin Candinas.

Decisiun:

*Il cussegli sostegn il postulat davart da scaffir novas plazzas el subcenter Disentis/Mustér (P2-2013-2016) **senza cuntervuschs ed abstensiuns.***

Cussegli da vischraunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff



4. Postulat davart instradar ina discussiun sur dallas structuras politicas per esser semtgaus sin las proximas elecziuns da 2020 (P3-2013/2016)

Cusseglier Edgar Durschei ha inoltrau e treis cussegliers han suttascret il postulat.

Suprastonza:

President communal Robert Cajacob motivescha ch'ei seigi vegniu fatg biara lavur en quella direcziun. Ina damonda consultativa tier il pievel ha sedau che 61% vulan buca midadas dil sistem existent. Ils posts politics ein adina vegni occupai. Mintgin ch'ei en in post politic sto era sez surprender iniziativa. Cunzun il cussegl ch'ei il representant dil pievel sto activar igl interess dil generaless. Tier las davosas votaziuns han sur 50% dils votants dalla vischunaunca dau giu lur vusch. En cass da far radunanza da vischunaunca fussen 70 – 80 personas presentas. La suprastonza propona da renviar il postulat.

Discussiun:

Cussegl:

Cusseglier Edgar Durschei motivescha siu postulat: Ils mandats politics ellas vischunauncas ein numerus. Il postulat ha buca per finamira da dismetter il cussegl. El va en direcziun dall'iniziativa cun mira egl avegnir. Igl ei da scaffir instruments che muossan l'attractivitat dalla politica per che dapli glieud anflan plascher da separicipar en uffecis politics. Sur da tals temas ston ins haver endamen ed evaluar tgei sligiaziuns ch'ei dat.

Co funcziunescha l'organisaziun politica. Quei duei la populaziun saver. In'orientaziun svegliass interess ed iniziativa da surprender mandats. En quei mument san ins era mussar las consequenzas ch'ei dess senza haver in cussegl sco representant dil pievel.

Ei va per anflar personas che surprendan incarcas. Cun analisar las structuras existentes en connex cun las elecziuns passadas sedamond'ins, schebein ei dat outras variantas. En in'analisa va ei buca per dismetter il cussegl. L'iniziativa pretenda dad esser pinaus cun ina organisaziun pil futur.

Las uniuns han il medem problem sco la politica. Ina tala discussiun publica fuss era giavischada e pertass migliur a quellas.

Sche 61% dil pievel vul mantener las structuras stuess el era s'engaschar. Cun analisar sligiaziuns futuras, generar ideas ed informar proactiv la publicidad san ins far pli attractiv la politica. Ei setracta d'in postulat e buca d'ina moziun cun finamira da discussiunar co metter sin via las elecziuns vegnentas.

La constituziun ed il regulativ da fatschentas ein novs instruments politics che han dau gronda lavur. La lavur administrativa ei buca sereducida. Quei mida era buca cun novas structuras. Igl exemplel ei la vischunaunca fusiunada da Glion ch'ei cuntenta cun in cussegl.

Novas structuras midassen il regulativ da fatschenta e la constituziun communal. Nus stuein aunc buca encurir in president per inserat. Las contractivas da fusiu portan novs aspects. Perquei vala ei da spitgar giu.

Decisiun:

Cun **11 encunter 3 vuschs** sustegn il cussegl il postulat d'instradar ina discussiun sur dallas structuras politicas per esser semtgaus sin las proximas elecziuns (P3-2013/2016).

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff



5. Ura da damondas: (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

President communal: Cusseglier Wendelin Jacomet ha tschentau damondas en connex cun la zona da mistregn Pignola/Marias, las qualas tangavan tematica da discrepanz. Las damondas ein rispondidas directamein en in discours persunal. Wendelin Jacomet ei cuntents cun quei proceder.

La suprastanza communal informescha e caussa zona da mistregn Pignola/Marias adattaziun necessaria sco suonda:

Ils 5 da fenadur 2016 ha la Regenza approbau la revisiun parziala dalla planisaziun locala tenor la decisiun dalla cuminanza dils votants dils 29 da november 2015. L'approvaziun dil territori dadens la Via Foppas (parcellas nr. 193 – 200 e nr. 123) cun ina surfatscha da rodund 2,2 hektaras ei denton veginida sistida entochen ch'il sulom da Pignola dado la via da Segnas ei surbaghegiaus. Persuenter ei la parcella 188 (gest sut la lingia dalla MGB) cun ina mesira da 6'839 m² veginida enzonada a posta per ina interpresa internaziunala. Lezza haveva giu demussau interess da veginir a Mustér. Cun quella excepziun leva la Regenza gidar a crear novas piazze da laver en vischneauca. Ils 21 da december 2016 ha l'interpresa denton comunicau ufficialmein, ch'ella desisti da secasar a Mustér. Cheutras croda quella parcella tenor la decisiun dalla Regenza automaticamein anavos ella zona agricola.

Sco quei che la suprastanza communal ha scret el messadi per la votaziun dils 29 da november 2015 ei la zona da mistregn actuala a Plaun da Diras sesviluppada fetg bein ed ulteriurs menaschis vulan secasar leu. Quei territori ei predestinaus per ina zona da mistregn ed industria cun ina irradiazion regiunala. El dispona d'ina optimala avertura da traffic.

Tenor la nova lescha federala davart la planisaziun territoriala san denton novs suloms veginir enzonai pér cu las reservas da terren da baghegiar ein nezegiadas. La fin digl onn vargau ha ina societad indigena inoltrau la damonda per ina surbaghegiada pli gronda cun in menaschi da tempra industriala sin parcella 189 (ch'ei gia veginida enzonada igl onn 2008). Per saver corrispunder al giavisch d'ereger ulteriurs menaschis da mistregn a Pignola drova ei ina argumentaziun perschadenta ed il consentiment dalla Regenza. Da present contrahescha la suprastanza communal cun las interpresas intressadas e cun las instanzas cantunalaas per anflar ina sligazion adattada. Quei pretendia ina revisiun dil plan da quartier Pignola dils 18 d'avrel 2011 ni ina adattaziun dil plan da zonas.

Cusseglier Edgar Durschei: *Il pievel ha detg ils 27-11-16 gie als projects rempar Val Acletta, emprest e garanzia da deficit allas Pendicularas. Sco ins ha intervegniu vegin actualmein surdau las lavurs per il Catrina Resort. En la cunvegnentscha denter la vischneauca e las Pendicularas Mustér SA, il Catrina Resort AG e la Catrina Holding AG ch'ei veginida suttascrecta cuort avon las votaziuns dil pievel ei veginu stipulau diversas cundiziuns ligiontas, denter auter quellas sut cefra II. Secunvegniu ed empermess il suandont: „Im Hinblick auf die Beiträge und Darlehen der Gemeinde Disentis verpflichten sich die Bergbahnen Disentis AG und die Catrina Resort AG wie folgt: Bei der Arbeitsvergabe...“. Co vegin la vischneauca integrada ella procedura da surdada da laver resp. co controllescha la vischneauca che quella cunvegna vegin tenida en, actualmein igl emprem punct dalla cefra II suenter l'introducziun cun il plaid „verpflichten“?*

President communal: Ella cunvegnentscha dils 23-10-2016 denter la vischneauca ed il Catrina Resort AG ei veginu sut punct II. secunvegniu ed empermess il suandont: « Bei der Arbeitsvergabe für das Resort sowie für die Beschneiung wird auch das einheimische Gewerbe zu Konkurrenzpreisen berücksichtigt, sofern die Kapazität, die Leistungsfähigkeit und die Qualität gewährleistet sind.»

Cun quei ha la vischnaunca procura che nossas fatschentas veggan risguardadas aschilunsch ch'ellas ein promtas e hablas da porscher il pretendiu, buns prezis, buna qualitat sco era habladad da realisaziun ect. Nus havein fatg attents sgr. Weber sin quellas cundiziuns e supplicau el da setener vid quellas. Jeu hael giu in discours persunal cun sgr. Weber ed hael fatg miu pusseivel en caussa. Signur Weber ei mo sporadicamein a Mustér e vesa buca la necessitat da seser ensemes cun representants dalla vischnaunca el mument da surdada da lavur. Sin damonda eis el bugen promts d'informar nus tgi che ha survegniu lavurs. Han ils surprendiders dubis, san els sezs sevolver tier sgr. Weber e sch'ei fa basegns opponer alla cunvegnentscha etc. Nus havein l'incarica da far attents e star en per omisduas varts tenor nossa pusseivladad. Denton stuein nus era mirar da buca periclitlar caussas. Nos surprendiders han enconuschientscha dalla cunvegnentscha e san era sezs pretender che quella vegni tenida en. Nus fagein nies pusseivel e havein secapescha tut interess che nossas fatschentas indigenas survegnien dabia lavur.

Cusseglier Mario Flepp: *Ei la lubientscha per la tschaghegna giu Raveras avon maun? Sche quei ei buca il cass, tgei quentan ins surprender en quella caussa? Dat ei cheu prescripziuns da segirtad che ston esser avon maun?*

President communal: La tschaghegna ei montada sil pazzal da baghegier, quei drova negina damonda ufficiala. Ella sesanfla ella zona da mistregn, vegg duvrada leu per cargar e discargar rauba. Pertucont la segirtad vegg la suprastanza a sclear la concordanza cun prescripziuns. Ins intervegn en caussa sche quei fuss buca il cass.

President communal: Informaziun pertucont plazza scretta ora.

Andrea Hosang, collaboratura dalla canzlia communal, ha abdicau la plazza da 50% sin fin matg 2017. La suprastanza ha decidiu da scriver ora quella plazza cun la medema incarica.

Cusseglier Wendelin Jacomet: *Ils 10 da zercladur 2016 ha il cussegli da vischnaunca concediu in credit da 629'000 francs per la canalisaziun da Cavardiras. Tier quella fatschenta ha gerau Roger Tuor menziunau che la Corporaziun d'aua Spina da vin pondereschi da menar l'aua da diever el medem canal da colligaziun da Disla a Cavardiras. El decouers dil december 2016 ha la Corporaziun d'aua concediu in credit per quei intent. Sin fundament da quella situaziun sedamondel jeu, schebein ei basegna veramein in credit da 629'000 francs dalla vischnaunca.*

Damondas: Tenor tgei clav veggan ils cuosts reparti da niev denter la Repower, la vischnaunca e la Corporaziun d'aua Spina da vin? Havess quella nova situaziun buca giu da vegnir menziunada ni amplificada el messadi ch'ei vegnius repartius al pievel?

Gerau Victor Flepp: La Corporaziun d'aua Spina da vin encuera dapi in temps ina sligiaziun per spisgentar Cavardiras demai che l'aua cuntegn memia bia «Arsen». Instalar in indrez da filtrar l'aua ei a liunga vesta cumbinau cun aults cuosts da manteniment. Entras la situaziun che sedat cun il foss per la lingia nova da tensiun dalla Repower naven da Disla, ha la Corporaziun d'aua decidiu da colligiar la lingia d'aua cun la reit da Disla. El foss vegg il bischel dalla canalisaziun tschentaus el pli bass punct, la lingia d'aua enamiez e la lingia da tensiun sisum.

Tenor regla veggan ils cuosts reparti tenor il profil, vul dir tenor la cumpart vid il foss. La part dalla canalisaziun ei la pli gronda demai ch'ella ei il pli giu funs. Entras la participaziun dalla corporaziun vegg ei a dar in respargn da circa 15'000 francs en favur dalla vischnaunca. El messadi da votaziun han ins buca vuliu menziunar la midada per tarmetter quel sco approbaus entras il cussegli da vischnaunca.

Cussegliera Rita Huonder: *Il Hotel Acla da fontauna ei vendius. San ins dapli dils investurs novs tgei che va en caussa baghegier?*

President communal: In project da baghegier ei staus approbaus e la lubientscha per quel ei valeivla. Ils possessurs novs ein aunc buca sedecidi tgei far. Las activitads entuorn las Pendicularas, il project rempar Val Acletta e la sanaziun previda dil Center da sport e cultura han dau igl impuls d'aquist als cumpraders. Il hotel duess vegnir spazzaus, il

material reciclaus e duvraus per reconstruir. Ei vegn a cuzzar dus entochen treis onns avon ch'enzatgei vegn realisau. La suprastanza stat en contact culs possessurs.

Cusseglier Livio Zanetti: *Sin la deponia da pastg verd e caglias a Raveras han il pumpiers stizzau fiugs igl onn vargau. Dat ei ina informaziun el FUS ed in'admoniziun da setener vid igl uorden vertent?*

Gerau Victor Flepp: La buna infrastructura dalla deponia vegn per part surduvrada (deponiu tschendra che fuga). In container ei postaus e la baracca vegn allontanada. Ei suonda ina informaziun el FUS.

Cusseglier Edgar Durschei: *Il depot da conducteurs dalla VR ed MGB stat en discussiun a Mustér. Igl ei necessari da star en contact cun las interpresas per mantener la schanza.*

Cussegli da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff

Disentis/Mustér, ils 22 da fevrer 2017

Q:\011 Legislatiun\Cuss 2017-20\Protocols\Protocol 02-2017-2020.docx